

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

XÂY DỰNG NỀN NẾP, THÓI QUEN HỌC TẬP

PHÁT HUY TÍNH TÍCH CỰC CHO HỌC SINH LỚP 5

I. Đặt vấn đề

Ở bậc tiểu học, đặc biệt là lớp 5- năm học cuối cùng của cấp, có vai trò quan trọng trong việc củng cố kiến thức, kỹ năng và đặc biệt là rèn luyện tốt các phẩm chất, thói quen học tốt để học sinh sẵn sàng bước vào bậc học trung học cơ sở, được xác định là nằm trong bậc học nền tảng trong hệ thống giáo dục quốc dân. Việc xây dựng nề nếp và hình thành thói quen học tập tích cực cho học sinh không chỉ giúp các em học tập tốt hơn mà còn góp phần quan trọng trong việc giáo dục nhân cách, rèn luyện ý thức tự học, tự quản và tinh thần trách nhiệm. Đây là một nhiệm vụ thiết thực, đòi hỏi giáo viên chủ nhiệm phải có biện pháp phù hợp, linh hoạt và hiệu quả.

Muốn đáp ứng được yêu cầu trên, người giáo viên phải có một vai trò rất quan trọng nhất là giáo viên chủ nhiệm lớp. Bởi chương trình đã đổi mới và ngày càng đổi mới hơn về nội dung chương trình dạy học, với phương pháp dạy học lấy học sinh làm trung tâm, giáo viên chỉ là người tổ chức hướng dẫn học sinh. Vậy muốn học sinh tìm ra nội dung kiến thức bài học dưới sự hướng dẫn của giáo viên thì điều trước tiên người giáo viên phải làm đó là phải xây dựng tốt nề nếp lớp học. Muốn học sinh có nề nếp học tập có chất lượng cao là một việc làm hết sức khó khăn.

Xuất phát từ thực tế đó, chúng tôi đã suy nghĩ và tìm tòi ra những phương pháp phù hợp nhất trong việc xây dựng nề nếp lớp học nhằm nâng cao chất lượng học tập của học sinh. Có như vậy mới đáp ứng được mục tiêu đổi mới về nội dung và chương trình giáo dục ở bậc tiểu học nói chung và học sinh lớp 5 nói riêng.

Chính vì vậy, nhằm đưa ra những cách thức cụ thể, khả thi để hình thành ở các em ý thức tự giác, thái độ học tập nghiêm túc, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện trong nhà trường tiểu học. Qua nhiều năm công tác, nghiên cứu và đúc rút kinh nghiệm của bản thân, chúng tôi mạnh dạn trình bày một đề tài mà tôi rất tâm đắc đó là: “Kinh nghiệm xây dựng nề nếp, thói quen học tập phát huy tính tích cực cho học sinh lớp tôi chủ nhiệm”.

II. Thực trạng.

Đầu năm học 2025-2026 chúng tôi được phân công làm công tác giảng dạy và chủ nhiệm lớp 5C và 5D, thông qua bước tìm hiểu đặc điểm tâm lý, hoàn cảnh của học sinh và qua thực tế giảng dạy, tôi nắm được thực trạng của học sinh như sau:

+ Thuận lợi:

- Nhà trường luôn quan tâm, chỉ đạo sát sao đến việc rèn nề nếp học tập cho học sinh.
- Giáo viên nhiệt huyết với nghề, yêu mến trẻ, luôn có tình thân học hỏi và đã vận dụng được việc đổi mới phương pháp và kỹ thuật dạy học tích cực.
- Đa số học sinh ngoan, lễ phép, được quan tâm chu đáo và trang bị đầy đủ đồ dùng học tập để phục vụ tốt cho hoạt động học tập.

+ Bên cạnh những thuận lợi đó thì vẫn còn tồn tại một số khó khăn::

- Một số học sinh còn nhút nhát, chưa mạnh dạn tự tin trong học tập.

- Ban cán sự và các tổ trưởng chưa linh hoạt và chưa phát huy hết vai trò của mình, làm việc đôi khi còn rập khuôn, máy móc dẫn đến hiệu quả công việc chưa cao.
- Ý thức tự học ở nhà của đa số học sinh chưa cao, diễn ra chưa đồng đều, một số em học theo hướng đối phó hoặc học với hình thức qua loa, chiếu lệ.
- Bản thân giáo viên chưa mạnh dạn đẩy việc cho học sinh, còn nói nhiều trong các hoạt động giảng dạy.

Từ những thực trạng nêu trên chúng tôi luôn ý thức được đổi mới giáo dục hiện nay là việc làm vô cùng quan trọng và cần thiết. Đứng trước nhiệm vụ cao cả đó, tôi đã không ngừng nghiên cứu, tìm tòi những giải pháp hữu hiệu để nhằm giúp học sinh phát huy được tính tích cực, tự giác trong học tập cho học sinh.

III. Nội dung và cách thức thực hiện biện pháp

Biện pháp 1: Tiến hành điều tra xếp loại đầu năm

- Vào đầu năm học sau khi nhận lớp chúng tôi kiểm tra nề nếp của học sinh, ý thức học tập của các em. Các em từ lớp bốn mới lên, có sự thay đổi về lớp, về thầy cô. Đa số học sinh nói nhoe, đọc nhỏ, thiếu mạnh dạn, một số em còn nói tự do trong lớp, một số em không có đầy đủ đồ dùng học tập, đi học muộn, một số em ý thức chưa tốt nói năng với cô giáo thiếu lễ phép, một số em hay ăn quà vặt trong lớp, nghỉ học không có lý do, một số em chưa hoàn thành công việc hằng ngày như: lười học, không làm bài tập....

* Thống kê kết quả cho thấy:

Năm học 2025- 2026	TS HS	Số em mạnh dạn, tự tin có ý thức tổ chức kỉ luật và học tập tốt.		Số em mạnh dạn, tự tin, tiếp thu bài khá, biết chấp hành nội quy, nề nếp của trường, lớp.		Số em tiếp thu bài chậm, ý thức học tập, rèn luyện chưa tốt.	
		SL	TL %	SL	TL %	SL	TL %
Lớp 5C	37	5	13,5%	28	75,7 %	4	10,8 %
Lớp 5D	40	6	15%	31	77,5%	3	7,5%

Biện pháp 2: Xây dựng nội quy nền nếp học tập rõ ràng thân thiện.

a. Cùng học sinh xây dựng nội quy lớp học, giải thích ý nghĩa của từng quy định để các em hiểu “vì sao” chứ không chỉ “phải làm” và treo bảng nề nếp trong lớp.

* *Chuẩn bị đi học*

- Phải học bài và làm bài ở nhà đầy đủ.
- Chuẩn bị đồ dùng học tập đầy đủ theo đặc trưng bộ môn.
- Vệ sinh cá nhân sạch sẽ.
- Ăn mặc đúng quy định (mặc đồng phục vào ngày thứ hai và thứ năm hàng tuần, không mặc quần ngắn, quần đùi,...).
- Không ăn quà trước cổng trường, không mang đồ ăn vào lớp.

- Nghe lệnh trống phải tập trung vào lớp, ổn định trật tự.

** Trong mười lăm phút đầu giờ*

- Ổn định tổ chức
- Mỗi học sinh tự lấy sách vở ôn bài, không đi lại tự do trong lớp.
- Lớp trưởng phối hợp với tổ trưởng cho cả lớp ôn bài.
- Các tổ trưởng làm nhiệm vụ, kiểm tra nhanh vở bài tập, dụng cụ học tập, nề nếp của tổ mình.
- Kiểm tra bàn ghế đã ngay ngắn chưa.

** Trong giờ học*

- Cả lớp đứng dậy chào thầy, cô khi vào lớp.
- Dụng cụ học tập đã để đầy đủ ở bàn trước mặt (sách giáo khoa, vở ghi, vở bài tập, giấy nháp, thước...)
- Khi thầy, cô kiểm tra bài cũ học sinh phải nhanh nhẹn khẩn trương: trả lời to, rõ ràng.
- Tập trung nghe giảng, không được nói chuyện, làm việc riêng, ngồi học với tư thế ngay ngắn, không rút chân lên ghế, không dựa tường...
- Tích cực phát biểu xây dựng bài để hình thành kiến thức bài học.
- Biết sử dụng đồ dùng học một cách khoa học, tránh ồn ào gây mất trật tự.

** Trong giờ ra chơi*

- Cả lớp xếp hàng ngay ngắn, thực hiện “một phút sạch trường đẹp lớp”.
- Chơi những trò chơi lành mạnh không chạy rượt; không xô đẩy, đánh nhau; không nói tục; không chơi những trò chơi nguy hiểm.
- Không được ra cổng trường, không được xả rác ra sân trường, lớp học,...
- Không leo trèo cửa sổ, bàn ghế, cây cối... bảo vệ tài sản của chung của trường

** Giờ tan học*

- Học sinh cần xếp sách vở vào cặp gọn gàng.
- Xếp thẳng hàng đi đúng quy định, không la cà trước cửa lớp khi lớp khác còn học.

** Trong các hoạt động ngoài giờ lên lớp*

Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp là những hoạt động được tổ chức ngoài giờ học các môn học văn hoá. Qua các hoạt động này giúp hình thành và phát triển ở học sinh các kỹ năng ban đầu, cơ bản và cần thiết phù hợp với sự phát triển chung của học sinh như: kỹ năng giao tiếp, kỹ năng tham gia các hoạt động tập thể, kỹ năng nhận thức,... góp phần hình thành và phát triển tính tích cực, tự giác, tinh thần tập thể cho học sinh.

Một số hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp trong trường tiểu học:

- Hoạt động giáo dục theo chủ đề
- Hoạt động trong giờ sinh hoạt lớp
- Hoạt động trong buổi sinh hoạt dưới cờ
- Hoạt động của Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh và Sao Nhi đồng .

Trong các hoạt động ngoài giờ lên lớp, lớp trưởng cho các bạn xếp hàng ngay ngắn, đi thẳng hàng ra vị trí tập trung của lớp; lớp phó điểm danh và nhắc nhở các bạn ngồi ngay ngắn, không nói chuyện riêng trong các hoạt động ngoài giờ lên lớp.

b. Hướng dẫn học sinh phương pháp học tập hiệu quả.

- Hướng dẫn học sinh cách lập kế hoạch học tập, biết sắp xếp thời gian giữa học và chơi
- Hướng dẫn kỹ năng ghi chép, đọc hiểu nội dung bài.
- Khuyến khích học sinh tự đánh giá kết quả của mình, qua phiếu tự nhận xét..
- Lòng ghép kỹ năng học hợp tác, đặt câu hỏi, thảo luận nhóm để phát huy tính chủ động.

Với các em hay nghịch, em học chưa tốt tôi khéo léo sắp xếp các em một chỗ ngồi thích hợp để dễ quản lý và tạo cơ hội cho các em này tham gia các hoạt động học tập nhiều hơn (vừa sức các em), cũng là tạo cơ hội để khen ngợi, khuyến khích giúp các em tự tin và học tập tích cực hơn.

c. Tạo môi trường học tập tích cực, thân thiện

Giáo viên là người đồng hành cùng học sinh thực hiện tốt quá trình giáo dục. Hành vi của giáo viên sẽ ảnh hưởng trực tiếp đến tâm lý cũng như sự hình thành tính cách của học sinh. Vì vậy, giáo viên cần nêu gương từ cách đi đứng, nói năng, cách ăn mặc, cách cầm sách, chữ viết gọn gàng, sạch đẹp.

Đặc biệt, hình ảnh một giáo viên luôn chuẩn bị, sắp xếp và sử dụng tốt đồ dùng dạy học; luôn chủ động trong giảng dạy kiến thức sẽ là tấm gương sáng cho học sinh noi theo. Thông qua hình ảnh đẹp của giáo viên, học sinh sẽ có ý thức tự phục vụ, tự quản đồ dùng học tập của mình trước khi đến lớp.

Trang trí lớp học với góc “ Học tập sáng tạo, “ Em tự học”, “Sản phẩm của nhóm em”...

Cho học sinh tham gia quản lý lớp, xây dựng góc tự học ở nhà...

Nêu gương bạn tốt, biết tự giác trong lớp, khuyến khích các em noi theo

Thiết lập sổ nhật kí giáo viên chủ nhiệm để ghi ưu điểm, tồn tại về tính cách, hoạt động, sự tiến bộ... của từng học sinh để có biện pháp giáo dục kịp thời.

Sau hai tháng: 100% học sinh 2 lớp trên đều thực hiện đầy đủ 5 nhiệm vụ của người học sinh, các em ngoan, hồn nhiên, vâng lời thầy cô và người lớn, tự tin trong giao tiếp.

Biện pháp 3:Đổi mới hình thức dạy học.

- Dựa vào kết quả năm học trước và biểu hiện đầu năm phân loại học sinh về học tập thành ba nhóm: Nhận thức nhanh, nhận thức được, nhận thức còn hạn chế để có biện pháp giảng dạy phù hợp với từng đối tượng. Tổ chức các trò chơi học tập, hoạt động trải nghiệm gắn với thực tế.

- Trong lớp không khí học tập sôi nổi trong từng tiết dạy, mở rộng không gian học tập không chỉ dạy học ở trong lớp mà còn tổ chức các tiết học ngoài trời để khai thác và tăng cường vốn hiểu biết thực tế cho các em. Dạy học gắn lí thuyết với thực hành, trực quan sinh động.

- Duy trì nề nếp truy bài đầu giờ, kiểm tra bài của nhau trong các tiết học, giúp giáo viên tiết kiệm thời gian để hướng dẫn các em vào mục tiêu tự đánh giá kết quả của mình.

- Các giáo viên thực hiện nghiêm túc việc chấm, chữa bài theo quy định. Khi học sinh nào làm bài chưa đúng yêu cầu học sinh làm lại và chỉ rõ những sai sót và hướng dẫn học sinh cách sửa chữa. Giáo viên hướng dẫn học sinh làm bài ngay tại lớp, bởi rằng đối với các em học sinh tiểu học chấm bài không phải để bắt lỗi mà để phát hiện những chỗ chưa đúng của học sinh để giúp các em làm lại cho đúng, hoàn thiện hơn.

- Giáo viên hướng dẫn học sinh phương pháp học tập ở nhà và có kế hoạch tới gia đình các em để kiểm tra khoảng 1-2 học sinh/tháng (Chú ý tới học sinh nhận thức hạn chế và học sinh ý thức học tập chưa ổn định).

- Hướng dẫn, động viên học sinh tham gia các hội thi, phong trào thi đua do nhà trường phát động: Viết chữ đẹp

Khen thưởng bằng huy hiệu, sao học tốt, lời khen trong nhật kí lớp để động viên kịp thời. Trong mỗi giờ học để đảm bảo không khí “*Học mà vui, vui mà học*” luôn hướng dẫn cho các em hăng hái tích cực giờ tay phát biểu ý kiến, chăm chú nghe giảng hay ý thức tham gia các trò chơi học tập ...

Biện pháp 4: Rèn nề nếp học tập qua hoạt động ngoài giờ lên lớp và phối hợp chặt chẽ với phụ huynh học sinh.

Thường xuyên tổ chức tốt các tiết sinh hoạt tập thể theo chủ điểm hàng tháng. Ở mỗi tiết sinh hoạt tập thể, các giáo viên luôn giới thiệu với các em về chủ điểm sinh hoạt của từng tháng và tổ chức các hoạt động phù hợp với các chủ điểm đó như: vẽ tranh, văn nghệ, thể thao, nói chuyện chuyên đề.... Điều đó làm các em rất phấn khởi và tự tin.

Các thầy cô luôn là người chỉ đạo trực tiếp và là cố vấn nhiệt tình trong các hoạt động tập thể của học sinh, phối hợp với Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh tổ chức các hoạt động ngoài giờ lên lớp để giáo dục đạo đức cho các em. Cụ thể là: Tổ chức cho học sinh tham gia các buổi sinh hoạt tập thể của trường, các hoạt động văn hoá, văn nghệ, thể dục thể thao, tham gia “Tìm hiểu kiến thức xung quanh em”, “Tìm hiểu về truyền thống của Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh”, ...

Thường xuyên trao đổi với phụ huynh học sinh về thái độ, nề nếp học tập của con, hướng dẫn phụ huynh hỗ trợ con học tập đúng cách, không làm thay mà khuyến khích con tự làm...

* Tổ chức sinh hoạt tập thể và vui chơi trong buổi học chính khóa: Giữa tiết học căng thẳng, tôi thường tổ chức cho các em múa hát tập thể, biểu diễn văn nghệ,... Thông qua các hoạt động vui chơi, các em được “làm”, “được trải nghiệm” như trong cuộc sống thực, điều đó sẽ giúp các em lĩnh hội kiến thức và rèn luyện kỹ năng sống một cách nhẹ nhàng, nhưng lại hiệu quả.

IV. Kết quả đạt được

Qua những biện pháp nêu trên, chúng tôi đã dạy thực nghiệm trong 5 tháng đầu năm của 2 lớp 5C và 5D có những thay đổi đáng kể thể hiện qua kết quả đạt được của lớp trong học kì I, năm học 2025-2026 kết quả như sau:

Lớp 5C	TS HS	Số em mạnh dạn, tự tin có ý thức tổ chức kỉ luật và học tập tốt..		Số em mạnh dạn, tự tin, tiếp thu bài khá, biết chấp hành nội quy, nề nếp của trường, lớp.		Số em tiếp thu bài chậm, ý thức học tập, rèn luyện chưa tốt	
		SL	TL %	SL	TL %	SL	TL %
Đầu năm	37	5	13,5%	28	75,7 %	4	10,8 %
Cuối kì I	37	7	19 %	29	78,3 %	1	2,7 %

Lớp 5D	TS HS	Số em mạnh dạn, tự tin có ý thức tổ chức kỉ luật và học tập tốt..		Số em mạnh dạn, tự tin, tiếp thu bài khá, biết chấp hành nội quy, nề nếp của trường, lớp.		Số em tiếp thu bài chậm, ý thức học tập, rèn luyện chưa tốt	
		SL	TL %	SL	TL %	SL	TL %
Đầu năm	40	6	15%	31	77,5%	3	7,5%
Cuối kì I	40	9	22,5 %	30	75 %	1	2,5 %

Như vậy so với đầu năm học, học sinh của 2 lớp đã có sự tiến bộ rõ rệt, đặc biệt ở nội dung hình thành và phát triển năng lực, phẩm chất. Các em đã tự tin chiếm lĩnh kiến thức mới, các kĩ năng hợp tác, chia sẻ, kĩ năng giao tiếp tiến bộ rõ rệt.

Hàng ngày tới lớp, các em được sinh hoạt và học tập trong môi trường thân thiện, thoải mái, không bị gò bó, luôn được gần gũi với bạn bè, với thầy cô. Đặc biệt với sự giúp đỡ, tương trợ của các bạn trong nhóm, nhiều học sinh đã không còn rụt rè, e ngại mà trở nên hoạt bát, hào hứng hơn trong học tập.

V. Kết luận, kiến nghị

1. Kết luận

Việc xây dựng nề nếp và hình thành thói quen học tập tích cực cho học sinh lớp 5 là một nhiệm vụ quan trọng góp phần trực tiếp vào nâng cao chất lượng giảng dạy trong nhà trường. Thông qua các biện pháp mà chúng tôi áp dụng vào trong thực tế giảng dạy của lớp mình và thu được những kết quả nhất định chúng tôi nhận thấy rằng việc áp dụng biện pháp vào trong thực tế là hết sức cần thiết để nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện cho học sinh tiểu học. Không những vậy, sáng kiến cũng có thể áp dụng rộng rãi trong các trường tiểu học vì sáng kiến không cần sự đầu tư quá lớn về cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học. Điều quan trọng nhất là người giáo viên phải có tâm huyết với nghề, ham học hỏi, năng động, sáng tạo trong việc tổ chức các hoạt động học tập, hoạt động trải nghiệm giúp các em có thêm hứng thú học tập, hình thành và phát triển năng lực, phẩm chất cần thiết.

2. Kiến nghị, đề xuất

****Đối với giáo viên***

Tiếp tục đổi mới phương pháp dạy học, tăng cường hoạt động nhóm, khuyến khích sự chủ động, sáng tạo của học sinh trong mọi tiết học. Tất cả giáo viên đều cần có trách nhiệm chung tay xây dựng môi trường sư phạm lành mạnh, xanh- sạch đẹp cùng chung sức, chung hướng để giáo dục đạo đức cho học sinh một cách toàn diện và đúng chuẩn mực nhất.

**** Đối với học sinh***

Hàng ngày tới lớp, các em được sinh hoạt và học tập trong môi trường thân thiện, thoải mái, không bị gò bó, luôn được gần gũi với bạn bè, với thầy cô. Đặc biệt với sự giúp đỡ, tương trợ của các bạn trong nhóm, nhiều học sinh đã không còn rụt rè, e ngại mà trở nên hoạt bát, hào hứng hơn trong học tập.

**** Đối với phụ huynh***

Phối hợp chặt chẽ với giáo viên trong việc rèn luyện nề nếp, tạo thói quen học tập ở nhà, quan tâm, động viên kịp thời, khen ngợi những tiến bộ của con em mình. Có như vậy, học sinh mới có hứng thú, học tập ngày càng tiến bộ và “mỗi ngày đến trường là một ngày vui”.

*Trên đây là biện pháp :“**Kinh nghiệm xây dựng nề nếp, thói quen học tập phát huy tính tích cực cho học sinh lớp 5**” mà chúng tôi đã thực hiện và mang lại hiệu quả cho học sinh lớp 5C, 5D Trường tiểu học Chu Văn An. Chúng tôi rất mong nhận được sự góp ý từ quý thầy cô trong ban giám khảo anh chị, bạn bè đồng nghiệp*

để em rút kinh nghiệm vào giảng dạy đạt hiệu quả cao hơn. Cuối cùng chúng tôi xin kính chúc ban giám khảo luôn mạnh khỏe, hạnh phúc và thành đạt. Chúc thầy cô và các anh chị đồng nghiệp đạt thành tích cao trong năm học này, trân trọng!

Đức An, ngày 30 tháng 1 năm 2026

Người thực hiện

Vũ Thị Quyên

Hồ Thị Quỳnh

Xác nhận của lãnh đạo cơ sở.